

Bled, dne 19.11.2024
Št.: 0133-1/2024-10

ZAPISNIK

5. foruma zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka, z dne 19. 11. 2024 ob 16.00 uri v Veliki dvorani Stergulčeve hiše v Bovcu

Navzoči: 77 udeležencev, kar je razvidno z liste prisotnosti, ki je priloga zapisniku (arhiv JZ TNP).

Forum je vodil predsednik Sveta Javnega zavoda Triglavski narodni park Dušan Vučko ob pomoči zunanje moderatorke Vesne Stanič.

Moderatorka Vesna Stanič je pozdravila udeležence foruma in izrazila zadovoljstvo za tako veliko udeležbo. Navzoče je opozorila, da skladno z Navodilom o delovanju foruma zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka¹ poteka priprava zapisnika in zvočno snemanje dogodka za potrebe njegove priprave. Forum je tudi foto-dokumentiran, zato so bili udeleženci, ki ne bi želeli biti na fotografijah, pozvani, da na to opozorijo na dogodku.

Uvodoma je povedala, da je tokratni forum namenjen pripravi 10-letnega Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka (NU TNP) za obdobje od leta 2026 do 2035. S procesom priprave se oblikujejo zaveze za varstvo in vzdržan razvoj narodnega parka. Javni zavod Triglavski narodni park (JZ TNP) vodi proces priprave 10-letnega NU TNP, ki ga po javni obravnavi in vsebinski uskladitvi predloga sprejme Vlada Republike Slovenije z uredbo. 10-letni NU TNP je temeljni razvojni dokument zavarovanega območja. Pri njegovi pripravi sodelujejo strokovne službe različnih sektorjev, parkovne občine, javne in zasebne organizacije ter zainteresirani posamezniki, ki želijo prispevati k ohranjanju narave, varstvu kulturne dediščine in vzdržnemu razvoju v edinem narodnem parku v Sloveniji.

Udeležence foruma so uvodoma pozdravili župan Občine Bovec Valter Mlekuž, predstavnica Ministrstva za naravne vire in prostor (MNVP) mag. Jana Vidic, predsednik Sveta JZ TNP Dušan Vučko in direktor JZ TNP dr. Tit Potočnik.

Župan Občine Bovec Valter Mlekuž je pozdravil navzoče. Izrazil je zadovoljstvo, da se forum odvija v njihovi dvorani Stergulčeve hiše. Navzoče je seznanil z informacijo, da je bila predstavnica Občine Bovec, Bojana Zorč, izvoljena za namestnico predsednika Sveta JZ TNP, na kar so v Občini še posebej ponosni. Povedal je, da bilo v preteklosti večkrat govora o Triglavskem narodnem parku kot o nekem nujnem zlu in je bilo na nek način vsiljeno, ampak se s sedanjim načinom sodelovanja in povezovanja zadeve vodi v pravo smer. Istočasno pa je tudi poudaril, da je kljub temu še veliko možnosti za izboljšave in pri tem izpostavil črpanje sredstev 10. in 11. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku². Mnogo let je preteklo, da so parkovne lokalne skupnosti pridobile ta sredstva, sedaj pa se soočajo s težavami pri njihovem črpanju. Kar nekaj projektov namreč ni upravičenih do sofinanciranja zaradi težav pri pridobivanju naravovarstvenih in kulturnovarstvenih soglasij, soglasij JZ TNP, ipd. V zaključku pozdrava je vsem udeležencem zaželel tvorne sodelovanja pri iskanju rešitev za naprej.

¹ Navodilo o delovanju foruma zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka (Uradni list RS, št. 77/11)

² Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1) (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-10)



Jana Vidic, predstavnik MNVP, je v imenu ministra za naravne vire in prostor g. Jožeta Novaka in v svojem imenu pozdravila vse prisotne. Uvodoma ja poudarila pomen NU TNP za prihodnje 10-letno obdobje. Vprašanje »kako naprej?« vsem predstavlja velik izziv. Cilje sicer določa Zakon o Triglavskem narodnem parku, vendar je poti za uresničevanja teh ciljev več. Nekaj odgovorov bo podala analiza upravljanja preteklega 10-letnega obdobja, in sicer pogled na to, kje smo ter kako dosegamo varstvene cilje. Od tam naprej pa bo potrebno začrtati nove poti. Povedala je, da je izzivov resnično zelo veliko, upoštevati pa je potrebno tudi, da Triglavski narodni park ni neka oaza sredi vsega družbenega dogajanja, ampak je del globalnega sveta, tako z družbenega vidika kot tudi z vidika narave. Izpostavila je vidik podnebnih sprememb, ki zadevajo življenje na celotnem planetu in poudarila pomembnost, da bomo znali pravilno izbrati prioritete, saj ni možnosti, da se na malem območju Triglavskega narodnega parka rešuje globalni svet. V zaključku je udeležence pozvala, naj se osredotočijo na tiste prioritete, ki jih je v 10-letnem obdobju mogoče doseči in izvesti. Vsem udeležencem je zaželela veliko konstruktivnih misli, dobrih idej, predlogov in dobro ter uspešno delo.

Predsednik Sveta JZ TNP Dušan Vučko je pozdravil vse prisotne. Povedal je, da ga veseli, da so se zbrali v tako velikem številu, kar je tudi zagotovilo, da bo v nadaljevanju foruma za tematskimi omizji nanizanih veliko idej, pričakovanj in želja, pri čemer pa se je potrebno zavedati, da bodo strokovne službe JZ TNP in MNVP pridobljene ideje, pričakovanja in želje postavile v okvir Zakona in drugih predpisov ter jih poskušale vključiti v NU TNP naslednjega 10-letnega obdobja. Poudaril je, da park brez prebivalcev ne bo živel. Povedal je, da je bila vedno njegova želja, da so v Zakon vključene tudi razvojne spodbude in ne samo omejitve, zato ga veseli, da se je 10. in 11. člen ZTNP-1 končno pričel uresničevati. Povedal je, da se strinja z županom Občine Bovec gospodom Valterjem Mlekužem, da je vrsto izzivov pred nami, vendar je potrebno najti ravnovesje med varstvom narave in življenjem prebivalcev, zato je na tem forumu priložnost, da udeleženci pri vsebinskih sklopih nanizajo želje in ideje. Povedal je, da je po njegovem mnenju 10-letno obdobje dolgo obdobje in da se bo v tem času marsikaj spremenilo. Priložnost je, da se v tem in naslednjem letu dogovorimo in si prizadevamo za skupno sodelovanje in partnerstvo. Povedal je, da je njegova zaveza, ki jo je ob svojem imenovanju podal ministru za naravne vire in prostor, da bo poskušal okrepiti sodelovanje s parkovnimi lokalnimi skupnostmi. Za konec je vsem udeležencem zaželel čim bolj uspešno delo.

Direktor JZ TNP dr. Tit Potočnik je vse udeležence pozdravil in se jim zahvalil za udeležbo v tako velikem številu. Zahvalil se je županu Občine Bovec, ki je dal na razpolago dvorano, v kateri poteka forum. Izpostavil je pomen partnerstva za premikanje meja in da se lahko izvede nekaj pozitivnega. Povedal je, da je Triglavski narodni park edini narodni park v državi in da to ves čas ponavlja. Udeležence je seznanil, da je ravno včeraj sestrski park Berchtesgaden pridobil IUCN certifikat druge kategorije, kar pomeni mednarodno priznanje, da so narodni park. Ob podelitvi certifikata je bavarski minister za okolje povedal, da to pomeni, da so prva liga in da višje kot to ne gre, da je to najvišja stopnja zavarovanja območja in da narodni park pomeni narodovo investicijo v naravo. V Sloveniji je narodova investicija v naravo samo Triglavski narodni park, zaradi česar ga ja potrebno obravnavati posebej, s skrbnostjo ter skupaj soustvarjati prihodnost tega parka, s tem je seveda povezan 10-letni načrt upravljanja. V preteklem obdobju izvajanja Načrta upravljanja so bile pridobljene določene izkušnje, tako pozitivne kot tudi negativne, in pridobljena nekatera znanja, ki bodo vključena v naslednji 10-letni Načrt upravljanja. Pred dobrimi štirimi leti se je pričela uresničevati določba 10. in 11. člena ZTNP-1, ki je za parkovne lokalne skupnosti in za prebivalce narodnega parka še posebej pomembna. Povedal je, da je njegova osebna želja, da se v Načrtu upravljanja, ki je v pripravi, sprejme določene prilagoditve ter vsebinske zadeve, ki bodo vplivale na način črpanja teh sredstev z namenom poenostavitve ter da bodo le-ta porabljena skladno z namenom in interesom parka, prebivalcev narodnega parka ter parkovnih lokalnih skupnosti. Na koncu je povedal, da se je Triglavski narodnega park v zadnjih letih razvil in ni več samo Triglavski narodni park, temveč tudi osrednji in robni del Biosfernega območja Julijske Alpe, kar je prineslo dodatne vsebine in ni več moč govoriti le o naravovarstvu, temveč tudi o prometu, turizmu, kulturi, izobraževanju, o mladih, ipd. Povedal je, da se bo v prihodnosti oblikovalo pozitivne zgodbe ter skrbelo za narodovo investicijo na način, da ne bomo le deležniki v prostoru, temveč tudi partnerji.



1. točka
Izvolitev dveh članov predsedstva foruma

Forum vodi tričlansko predsedstvo, ki ga sestavljajo predsednik Sveta JZ TNP in dva predstavnika zainteresirane javnosti, ki sta udeleženca foruma in ju predlaga predsedujoči. Predsednik Sveta JZ TNP je za članstvo v predsedstvu foruma predlagal Urško Mlekuž Vončina in Aleša Polanca.

Soglasno je bil sprejet naslednji

SKLEP:

1 V predsedstvu 5. foruma zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka sta predstavnika zainteresirane javnosti Urška Mlekuž Vončina in Aleš Polanc.

2. točka
Potrditev dnevnega reda

Predsednik Sveta JZ TNP je predstavil dnevni red foruma:

- 1. Izvolitev dveh članov predsedstva foruma**
- 2. Potrditev dnevnega reda**
- 3. Obravnava in potrditev zapisnika 4. foruma z dne 24. januarja 2024 ter poročilo o načinu upoštevanja sprejetih sklepov**
- 4. Upravljanje Triglavskega narodnega parka v naslednjem 10-letnem obdobju**

Soglasno je bil sprejet naslednji

SKLEP:

2 Udeleženci foruma potrjujejo predlagani dnevni red 5. foruma zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka.

3. točka
Obravnava in potrditev zapisnika 4. foruma z dne 24. 1. 2024 ter poročilo o načinu upoštevanja sprejetih sklepov

Dne 24.1.2024 je na Jesenicah potekal 4. forum zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka, ki je obravnaval poročilo o izvajanju Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016-2020 (petletno poročilo) in za obdobje 2021-2022 (dvoletno poročilo). Poleg predstavitve poročil sta bila udeležencem predstavljena tudi predlog Akcijskega načrta usmerjanja obiska in rekreacijskih dejavnosti v Triglavskem narodnem parku in Akcijski načrt za sofinanciranje projektov parkovnih lokalnih skupnosti. Zapisnik 4. foruma z dne 24. 1. 2024, ki je potekal na Jesenicah, je bil kot del gradiva objavljen na spletni strani JZ TNP.

Direktor JZ TNP je predstavil na 4. forumu sprejete sklepe, ki so navedeni v gradivu k 3. točki. V zvezi s sprejetim sklepom številka 4.3, da na v razpravi zastavljena vprašanja Uprava JZ TNP odgovori ter odgovore objavi na svoji spletni strani, je direktor JZ TNP pojasnil, da je bil sklep dne 31. 1. 2024 realiziran.

Soglasno je bil sprejet naslednji

SKLEP:

3 Udeleženci foruma potrjujejo zapisnik 4. foruma z dne 24. 1. 2024 in poročilo o načinu upoštevanja sprejetih sklepov.



4. točka

Upravljanje Triglavskega narodnega parka v naslednjem 10-letnem obdobju

Moderatorica Vesna Stanić je povedala, da JZ TNP pripravlja drugi 10-letni Načrt upravljanja, ki vsem zainteresiranim omogoča podajanje predlogov, idej in priporočil ter stališč do načrtovanih aktivnosti, ki jih upravljavec uresničuje v 10-letnem obdobju. Vodja strokovne službe v Javnem zavodu Triglavski narodni park mag. Igor Zakotnik je v nadaljevanju na kratko predstavil celoten proces priprave 10-letnega načrta upravljanja TNP.

Mag. Igor Zakotnik je povedal, da je bil s strani ministra za naravne vire in prostor v mesecu juliju leta 2024 sprejet Sklep o začetku priprave NU TNP in z njegovim sprejetjem so se pričele izvajati aktivnosti za njegovo pripravo. NU TNP je programski, organizacijsko-ekonomski in izvedbeno-koordinacijski dokument. V procesu priprave sodelujejo poleg JZ TNP tudi številni sektorji, parkovne lokalne skupnosti ter strokovne in druge organizacije. NU TNP se pripravlja za 10-letno obdobje. Povedal je, da si želi, da bi bil postopek priprave zaključen v obdobju enega leta in pol, ter da bo NU TNP sprejet do konca prihodnjega leta. Dokument obsega »osebno izkaznico« območja, analitična izhodišča, ožje upravljavsko poglavje, poglavje z vsebinsko, prostorsko ter časovno opredelitvijo varstvenih in razvojnih usmeritev za dejavnosti, ki se izvajajo v narodnem parku. Del NU TNP sta tudi program njegovega izvajanja ter opredelitev kazalnikov za spremljanje uspešnosti njegovega izvajanja. NU TNP ne predstavlja samostojnega dokumenta temveč je v razmerju z ostalimi programskimi in prostorskimi akti ter kot tak predstavlja podlago za prostorsko načrtovanje in rabo naravnih dobrin, tako da morajo biti dokumenti med seboj usklajeni. NU TNP je obveznost, ki izhaja iz Zakona o ohranjanju narave³, ZTNP-1, Diplome Sveta Evrope ter ostalih dokumentov. Za doseganje upravljavskih ciljev je potrebno dobro poznavanje aktualnega stanja, razvojnih trendov ter problemov. Z NU TNP določamo cilje ter naloge, aktivnosti in ukrepe za njihovo doseganje. Pripravlja se prednostno za območje narodnega parka, vendar pa v posameznih delih, predvsem, kjer gre za Natura 2000 območja, razvojne usmeritve ter Biosferno območje Julijske Alpe, presega meje narodnega parka. Za namen ožjega upravljanja narodnega parka bo oblikovana vizija, s katero se bo sledilo ključnim ciljem narodnega parka in sicer ohranjanju narave, varstvu kulturne dediščine in krajine ter vzdržnemu razvoju ter ustrezni rabi naravnih dobrin. V naslednji fazi bodo opredeljeni dolgoročni in operativni cilji, za dosego le-teh pa določene upravljavske naloge ter aktivnosti. Postopek priprave je časovno zamuden, zahteven in kompleksen ter sledi naslednjim korakom: 1) analiza stanja in upravljavska izhodišča; 2) priprava osnutka; 3) obravnava osnutka na Svetu JZ TNP; 4) Posredovanje osnutka v mnenje Parkovnim lokalnim skupnostim; 5) dopolnitev osnutka na podlagi pridobljenih mnenj in stališč Parkovnih lokalnih skupnosti; 6) posredovanje osnutka v javno obravnavo; 7) vključevanje mnenj, stališč in pripomb ter oblikovanje predloga NU TNP; 8) sprejem predloga na Svetu JZ TNP; 9) posredovanje predloga na MNVP v medsektorsko obravnavo ter v obravnavo Vladi Republike Slovenije; 10) sprejem NU TNP na Vladi Republike Slovenije z uredbo. Za uspešnost priprave NU TNP je pomembna preglednost postopka ter vključevanje vseh deležnikov v postopek priprave. Od stopnje uskladitve dokumenta je odvisna uspešnost njegovega izvajanja ter nadaljnja koordinacija izvajanja začrtanih nalog. NU TNP predstavlja vsebinsko konkretizacijo ZTNP-1, opredelitev glede dolgoročnega upravljanja narodnega parka, predstavlja podlago za ostale programske in sektorske dokumente, spodbuja trajnostni gospodarski razvoj, zlasti na področju kmetijstva in turizma, predstavlja izhodišča za varstvo kulturne dediščine in ohranjanja krajine.

Odmor: od 18.07 do 18.50

Po odmoru je sledil osrednji del foruma, ki je namenjen razpravi o predlogih, idejah in priporočilih za pripravo 10-letnega NU TNP. Udeleženci so bili ob prijavi zaproseni, da so izbrali enega od devetih tematskih omizij: narava, tradicionalne in terciarne gospodarske dejavnosti, družbene dejavnosti, infrastruktura, promet, mladi, kulturna dediščina in rekreacijske dejavnosti. Namen tematskih omizij z manjšimi skupinami udeležencev je, da lahko vsak izrazi svoje predloge in stališča.

³ Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10



Zapisnik moderirane razprave na 5. forumu zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka

Udeleženci so ob prijavi na forum izbrali tematsko omizje, pri katerem želijo sodelovati v moderirani razpravi. Za vsako tematsko omizje je JZ TNP pripravil gradivo, ki je bilo 8 dni pred forumom objavljeno na spletni strani JZ TNP. Tematike je JZ TNP oblikoval na podlagi vsebinskih področij za pripravo 10-letnega načrta upravljanja TNP. Število udeležencev je bilo pri vsakem omizju različno. Med predlaganimi tematskimi omizji je bila tudi tematika družbene dejavnosti, za katero ni bilo prijav udeležencev.

V tabelah so zapisani vsi predlogi, ideje in priporočila čim bolj avtentično, kot so jih zapisali udeleženci. V drugem stolpcu je zapisan seštevek točk, ki so jih udeleženci podelili predlogom, idejam in priporočilom, ki so po njihovi presoji najpomembnejši.

V zadnjem delu moderirane razprave so udeleženci lahko glasovali za najboljše predloge. Vsak je prejel tri točke, ki jih je lahko poljubno razdelil med enega ali več predlogov. V zapisniku moderirane razprave je skupni seštevek točk zapisan v desnem stolpcu v koloni število točk.

Udeleženci so predloge, ideje in priporočila lahko oddali tudi za druge tematike, ki niso neposredno povezane s tematskimi omizji. Ta so zapisana v poglavju parkirišče. Besedilo je v zapisniku navedeno v dobesednem prepisu.

PARKIRIŠČE

Lastniki smo največji naravovarstveniki (drugače ne bi bilo tako ohranjene narave) in partnerji.
Davčna politika spodbud in subvencij: ne sme pasti v sistem "de minimis" in ne v dohodnino.
Načrt upravljanja naj bo skrajšan in bolj razumljiv.
Demografski kazalniki so zaskrbiljujoči. Omogočiti mladim družinam, da lahko živijo v TNP (birokratske ovire).
Načrt upravljanja TNP mora biti načrt za ljudi (prebivalce parka) in naravo.
Obiskovalci ne vedo, kdaj/da so v parku → boljše označitve lokacij/ozaveščanje o pravilih vedenja.
Temeljno vprašanje, ki ga mora TNP razrešiti, kaj si želi - park in turizem - ali ti dve področji gresta skupaj?
Kaj je tradicionalno pri prireditvah?
Sprememba zakona o TNP: kolesarske poti, ferate, nove ceste.
Izločitev območij poselitev iz meja parka.
Pomoč pri papirologiji za izgradnjo gozdnih vlak.
Stanovanjska politika v TNP. sofinanciranje priseljevanja za mlade družine.
Dodatno omejiti dostop motornih vozil do nenaseljenih območij (Vrata, Krma).
Vsak gost, ki preživlja dopust na območju TNP-ja, mora plačati kavicjo za park. Se pravi (ko se prijavi na nastanitev v apartma, sobo, hotel ipd.) mora lastnik nastanitve pobrati za TNP vsoto, ki jo določimo.



Primer: odrasli 10 EUR, otroci 3 EUR. To je isti sistem kot turistična taksa (ki je namenjena STO-ju in občinam), ta denar (10 EUR? ali 3 EUR pa direkt parku TNP-ju. ██████████

Tematsko omizje NARAVA

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
Zmanjšati pritisk obiskovalcev: <ul style="list-style-type: none">- MO/conacija/kvote- Uvajanje mirnih con.- Zmanjšati število obiskovalcev na območjih prostoživečih živali ter zagotavljanje nadzora.- Predvsem pa omejiti število obiskovalcev v 1. coni TNP-ja.- Problematika obiskovanja Triglavskega narodnega parka; bi bilo potrebno dodati še kakšne zapore cest in pri tem spodbujati javni prevoz in začetne točke.	9 točk
Okrepiti upravljanje: <ul style="list-style-type: none">- Zavarovano območje - vključno z nadzorom.- Spoštovanje ZTNP-1.- Učinkovitost/nadzor.- Upravljalca mora imeti pravne vzvode za zagotovitev učinkovitega upravljanja skladno z cilji zavarovanega območja.- Uravnovežiti varovanje narave z razvojnimi izzivi ob spoštovanju življenjskega okolja.- Pričakujem striktno spoštovanje zakona o TNP brez dodatnih omejitev. Glede na kompleksnost varstvenih režimov je le te potrebno stalno spremljati in preverjati njihov učinek.	6 točk
Lastništvo: <ul style="list-style-type: none">- Država mora ravnati kot odgovorni upravljalca!- Povečanje površin, zemljišč v državni lasti z namenom lažjega in z namenom skladnega upravljanja.	5 točk
Poznavanje stanja: <ul style="list-style-type: none">- Monitoring - doseganje ciljev/ukrepov.- Izboljšati poznavanje stanja.- Izvajanje ukrepov na ravni sodelovanja.	3 točke
Relativno nizka podpora/zavedanje lokalnega prebivalstva pomena ohranjene narave <ul style="list-style-type: none">- 3. varstveno cono bi bilo potrebno spremeniti v 2. cono. 2. cono v 1. cono, kar bi veliko pripomoglo k dodatnemu varstvu narave.- 2. v 1. → IUCN	2 točki
Pomen narave/ohranjanja: <ul style="list-style-type: none">- Javni interes ohranjanja in prostega dostopa.- Kulturna dolžnost naroda.- Načelno podporo ohranjanja spremeniti v dejansko.- Varovanje narave postaviti v ospredje upravljanja.- Posluš za ohranjanje narave tudi izven parka (mogoče v blažji obliki), BOJA in širše - vloga ZRSVN.- V narodnem parku ima narava prednost.	1 točka



Nabiralništvo: <ul style="list-style-type: none">- Omejevanje dostopa.- Dovolilnice.- V času rasti gob v Triglavskem narodnem parku že vrsto let opozarjamo o povečanem prometu, ki je postalo za občane obremenjujoče, da ne govorimo, kako je to obremenjujoče za naravo. V tem času je cesta proti Lipanci povsem zaparkirana. Pred dvema letoma je bilo v prvi coni Triglavskega narodnega parka pod Lipanco ob 8h zjutraj parkiranih 86 avtomobilov ob cesti. V Gorjah je bil ob 6h zjutraj problem prečkati cesto. Zapisal: [REDACTED] predsednik Gobarskega društva Gorje	1 točka
Interpretacija: <ul style="list-style-type: none">- Krepitev identitete na lokalni ravni.- Umanjkanje interpretacije dediščine kot upravljalvskega orodja (strateška komunikacija)	/
Podnebne spremembe: <ul style="list-style-type: none">- Aktivnosti za blaženje.- Skladnost ZTNP z drugimi mednarodnimi dokumenti (IUCN, KBR - program dela za ZO).- Usklajevanje načrta upravljanja z drugimi dokumenti z vidika prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb.	/

Tematsko omizje KULTURNA DEDIŠČINA

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
<ul style="list-style-type: none">- Ohranjanje poselitve in stavbne dediščine → TNP odkupi objekte in jih da v rabo domačinom - mladim).- Financiranje ohranjanja in ozaveščanja o kulturni dediščini v TNP s strani pristojnega ministrstva.- Ukrepi za financiranje ohranjanja kulturne dediščine → 56. člen ZTNP-1.- Konkretna vzpodbude za kmete: obnove, ohranjanje nesnovne kulturne dediščine in krajine.- Vzpostavitev sklada za sofinanciranje posegov na objektih kulturne dediščine (slamnate, lesene strehe, stavbno pohištvo, fasade, ...).	11 točk
<ul style="list-style-type: none">- Razprave znotraj lokalne skupnosti, kaj je za prebivalce kulturna dediščina in kaj jim pomeni, kaj vidijo kot smiselno za ohranjanje.- Ozaveščanje predvsem domače publike (otroci, domačini, domači obiskovalci) + finance za to.- Informiranje - poenostavljeno za lastnike kulturne dediščine. Kako pridobiti sredstva oziroma možnost za ohranjanje ali obnovo objekta dediščine.- Slaba komunikacija JZTNP/ostali upravljavci + domačini.- Rešitev/cilj: več ozaveščanja v obliki:<ul style="list-style-type: none">- delavnic za lastnike- e-maili s konkretnimi informacijami- svetovalnih pisarn- Bolj glasno komuniciranje, da je tudi kulturna dediščina pomemben del parka.- Informiranje prebivalstva - delavnice po sklopih.	9 točk



<ul style="list-style-type: none">- Promocija tradicionalnih tehnik gradnje in obnove (les, apno, gradnja na suho → znanja in veščine.- Ozaveščanje lokalnega prebivalstva.- Finančna pomoč lastnikom pri obnovi.- Hkrati se ohranjajo veščine.- Poti kot dediščina.	3 točke
<ul style="list-style-type: none">- Umeščanje nesnovne in kulturne dediščine v prepoznavno turistično ponudbo.- Možne rešitve povezovanja s turizmom.- Trenutno slaba dostopnost kulturne dediščine za obisk → financiranje.- Ohranjanje nesnovne kulturne dediščine z možnostmi posodabljanja.- Povezovanje kulturne dediščine z naravo, kreiranje povezanih vsebin, novi produkti za podjetja - prepoznavnost.- Ohranjanje domačih obrti, znanj, kulinarike.- Prenos znanja na mlajše generacije.	/

Tematsko omizje TRADICIONALNE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
KMETIJSTVO	
Urgentni ukrepi, da bomo ohranili kmetijstvo v tem prostoru.	2 točki
Na daljši rok z zakonodajo urediti usmeritve za nadaljnje kmetovanje na prostoru TNP in širšega območja BOJA	2 točki
Skupina za kmetijstvo: <ul style="list-style-type: none">- po območjih (AS, KSS, društva, občine)- po področjih (drobnica, govedo, planine, njive, poljščine, sadjarstvo) Posvetovalno telo za svetnike Srečanja Večji posveti	2 točki
Ukrepi razpis <ul style="list-style-type: none">- varovanje drobnice- planinska paša (sofinanciranje)- helikopterski prevozi- spodbujanje lovstva	2 točki
Štrokevne podlage na razpisu za razvoj kmetijstva niso idealne.	
Mehanizacija, specialna za hribovsko območje.	
Omogočiti poenostavljeno prodajo lokalnih kmetijskih pridelkov + pospeševanje prodaje.	
"Odpiranje" krajine - čiščenje zarasti.	
Problematika preštevilčne jelenjadi - posledično velikih zveri.	



Reja drobnice - prisotnost velikih zveri - TNP ekskluzivno območje volka - NE! - študija - dokaz ekonomskih vplivov - ohranjanje biodiverzitete - kulturna krajina - šakal, jelenjad - jih ne rabimo/gospodarjenje	2 točki
Gradnja kmetijskih objektov - enostavna gradnja - nezahtevna gradnja - problematika implementacije zakonodaje - smernice za OPN	/
Gospodarjenje z zvermi - ne prosto.	/
Vprašljivost vnosa divjih zveri v prostor - opuščanje paše - vnos zavarovane vrste ris + volk in njihov vpliv na divjega petelina ----- naravovarstveni nonsens	/
Tradicionalno kmetijstvo ≠ ekstenzivno kmetijstvo - Potrebno je iti s časom naprej: ročna košnja ne bo rešila zaraščanja. - Njivica krompirja ne bo zadržala prebivalcev.	/
GOZDARSTVO	
Gozdarstvo ni grožnja, je ključna dejavnost za trajnostni razvoj parka in uresničevanje ciljev parka.	/
Postopki pridobivanja soglasij: - gozdna infrastruktura - posegi v prostor	/
Lastništvo: - ZGS - ZRSVN soglasje - ZVKDS	/
2. in 3. varstveno območje - normalno gospodarjenje - potrebno je omogočiti neovirano gospodarjenje tudi v 2. coni TNP (zaradi škodljivcev, ujm, preživetja tradicionalnih prebivalcev ...) 1. varstveno območje - nujni ukrepi - nadomestila za negospodarjenje	/
Na parcelo natančno definirati 1., 2. in 3. varstveno območje	/
V 1. varstvenem območju se dovoli nujne sanacijske ukrepe in ukrepe v zaščiteneh gozdovih.	/
Urediti omejitve/prepovedi z lastniki gozdov.	/
Študije vpliva zveri.	/



V 2. in 3. varstvenem območju se upošteva pri gospodarjenju z gozdom usmeritve gozdnogospodarskih načrtov.	/
LOV	
Gams in kozorog: posebna pozornost pri upravljanju.	/
Upravljanje z divjadjo naj sledi lovsko upravljavskim načrtom (10 in 2-letni).	/
Posebno pozornost naj se da izboljšanju stanja populacij kozoroga kot avtohtoni vrsti divjadi.	/
Problematika izpodrivanja avtohtonih gamsov in kozorogov s strani jelenjadi	/

Tematsko omizje TURIZEM IN DRUGE TERCIARNE DEJAVNOSTI

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
Ohranitev aktivnega upravljanja naravnih vrednot <ul style="list-style-type: none"> - rezervacije - izobraževanje - upr. nv./form. 	8 točk
Avtentičnost/pristnost <ul style="list-style-type: none"> - makadamske poti - ohranjenost krajine - kmetijstvo 	6 točk
Desezonskost (EU) <ul style="list-style-type: none"> - Omejitve: vstop, kapacitete, cestni režim/promet, bivaki (?) - vzdržnost (število): enodnevni, ležišča, priložnost za mlade 	6 točk
Trajnostna mobilnost/prevozi <ul style="list-style-type: none"> - postajališča - financiranje - javni - shuttle - označitev - cenik 	4 točke
Ponudba - kolesarjenje <ul style="list-style-type: none"> - cestno - mtb - Trenta / koles./10x11 	1 točka
Ozaveščanje, usposabljanje, izobraževanje <ul style="list-style-type: none"> - Za domačine, prebivalce s strani zavoda. Centralizacija (formalno)	/
<ul style="list-style-type: none"> - Boljša označitev TNP meje - Poti - Soča, Lepena - Sobivanje z domačini (prehod čez cesto) 	/



- Kadri - gostinstvo, turizem	
DODATNO:	
1. Problem sezone/razbremenitev sezone - podaljšanje	/
2. Naravne vrednote - poti - označevanje	/
3. kolesarske/ponudba	/
4. Vzdržnost/omejitve - promet/dostopi - javni	/
5. Avtentičnost	/

Tematsko omizje PROMET

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
Vstopne točke v TNP - enoten režim - Nosilna kapaciteta in omejitev dnevnih obiskovalcev. - Vstopne točke v TNP (enoten sistem, cenovna politika, upoštevanje nosilne zmogljivosti okolja).	7 točk
Javni promet - JPP - izven sezone. - Javni prevoz - širitev izven glavne sezone. - Nadaljnji razvoj vzpostavitve kombi in mini-bus prevozov v oddaljene kraje v občinah TNP z namenom zmanjševanja uporabe avtomobilov v vsakodnevem življenju občanov. - Najprej izgradnja infrastrukture in potem vabimo goste, ne obratno. Najprej kolesarske steze, potem jih vabimo. - Povečanje avtobusnih prevozov preko Vršiča oziroma podaljšanje sezone. - Zagotoviti stalen vir financiranja posebnih linijskih prevozov.	5 točk
Zagotovitev varnosti kolesarjem in pohodnikom - kako? - Iskati možnost, kako kolesarje umakniti iz glavnih cest. - Mreža kolesarskih poti in umik kolesarjev iz glavnih prometnic. - Kolesarstvo/pohodništvo: ob cestah ni mogoče - preozko! Omejene možnosti v ozkih dolinah.	4 točke
- Režim prometa v različnih conah TNP (plačljivost parkiranja, plačilo za prevoz v ožje cone TNP). - Pristojbina za vožnjo čez Vršič. - Pretočnost Vršiča (predor?, rampa?; da, vendar časovno omejena). - Prevoznost Vršiča - rampa - NE"; Vršič odprt dokler je vožnja varna.	3 točke



<ul style="list-style-type: none">- Zagotovitev prometne pretočnosti preko Vršiča - ureditev parkirišč - zagotoviti režim, ki bo to omogočal.- Predelska cesta: usmerjanje prometa na državnem nivoju - omejitev tovornjakov-prikoličarjev čez prelake; motorni tovorni promet.- Omejitev prometa na najbolj obremenjenih območjih (zaradi obiska) ali občutljivih delih (npr. alpske doline).- Umirjanje/prepoved tranzitnega prometa - obvozi, okoli vasi.	
Medsektorski pristop do JPP <ul style="list-style-type: none">- Nujna vključitev tudi MNVP + turizem- Ureditev zapornic na gozdnih cestah- Umirjanje prometa v naseljih - otoki, ležeči policaji, obcestne table.- Spremeniti zakonodajo, da bo sankcioniranje učinkovito.- Povečan nadzor nad droni v prostoru.	3 točke
<ul style="list-style-type: none">- Enotni sistem za obiskovalce območja - tudi povezava JPP in sezonski JPP.- Boljše informiranje obiskovalcev o JPP.- Preusmerjanje dnevnih obiskovalcev na območja v Sloveniji, kjer ni tolikšnega obiska.- Zapiranje dolin, ko je kapaciteta polna.- Nadgradnja javnega prometa (ureditev avtobusnih postajališč, več linij, večja frekvenca voženj, uskladitev voznih redov).	2 točki
Umestitev parkirišč izven TNP krajev <ul style="list-style-type: none">- Omogočiti JPP + kolesarska infrastruktura kot trajnostni dostop do "vročih točk"	/
Plovba - obremenitev jezera s plovili in drugimi pripomočki.	/
Umirjanje prometa v ostale alpske doline (Krma, Kot, ...)	/
Aktiven pristop k upravljanju prometnih preobremenitev: <ul style="list-style-type: none">- Dnevna mobilnost.- Medsektorsko sodelovanje.	/

Tematsko omizje MLADI

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
Spodbude za mlade - parcele, stanovanja, ... <ul style="list-style-type: none">- Težava: OPN in gradnja (rigidno).- Prazne hiše - spodbude za mlade.- Težave pri omejitvah pri gradnjah (npr. ZVKDS).- Intenzivno delo na določanju, odkupu, komunalnem opremljanju itd. parcel, ki bi bile namenjene izključno (prek razpisov) mladim, ki bi želeli trajno zaživeti na območju TNP.	6 točk
Spodbujanje podjetništva → pozitivna diskriminacija domačinov zaradi omejitev, ki jih prinaša park (s.p. - bonitete) <ul style="list-style-type: none">- Spodbude, odškodnine	4 točke



Središča/centri (za druženje, podjetništvo) <ul style="list-style-type: none">- Aktivacija mladih → boljše metodološko zasnovan NU- Pomanjkanje kadra.- Zagotavljanje pogojev za delo (internetne povezave, prostori za coworking, nove priložnosti za delo v TNP).	4 točke
Stabilno električno omrežje. Optični kabel (infrastruktura).	1 točka
Načrt upravljanja: <ul style="list-style-type: none">- Varstvene usmeritve- Trajnostni razvoj- Dobra demografska analiza (mladi)	1 točka
<ul style="list-style-type: none">- Odseljevanje.- Problematika "vikendašev" (demografska slika izkrivljena).- Šole - majhni razredi.	1 točka
Vse naštetu je pomembno	1 točka
Prometna infrastruktura (tranzit) in povezljivost (npr. odprtost Vršiča). <ul style="list-style-type: none">- Hrup (promet) in smrad.- Prometni režimi cest (npr. tovorni promet ...)- Javni promet in povezave.- Fratarica - omejevanje, domačini.- Podpora zadrugam za razvoj območja.	/
Kaj v 10-letnem načrtu je bilo izpolnjeno - plan dela.	/
Dodana vrednost – ti. nadstandard (ponudba dogodkov itd.)	/
<ul style="list-style-type: none">- Aktivacija mladih 15-20 let.- Problem nezaposljivosti mladih "naravovarstvenikov"- Neodzivnost šol.	/



Tematsko omizje INFRASTRUKTURA

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
<p>Zaščita vodnih virov pitne vode (komunalna infrastruktura):</p> <ul style="list-style-type: none">- odpadne vode (odvajanje, čiščenje):<ul style="list-style-type: none">- Čistilne naprave (sofinanciranje): sofinanciranje TNP-ja pri izgradnji čistilnih naprav za objekte, ki niso priključeni na kanalizacijo.- Kanalizacija na območjih razpršenih naselij (VVO vrtine).- Vodna infrastruktura: bistveno za obstoj poseljenosti in bistveno širši pomen. Strogo varstvo vodnih virov brez izjem za zagotavljanje kakovostne vodooskrbe.- Kontrola nad odvajanjem odpadnih voda, še posebej na občutljivih območjih (VVO).- TNP vključi v načrt (kot e-vozila za lokalne skupnosti) nekakšno pomoč na področju komunalne infrastrukture pri posodabljanju.- Ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih voda objektov v TNP v izogib onesnaževanja podzemnih voda.- Planinske koče v VVO I.- Temeljito čiščenje odpadnih voda.- Zalogovniki vode.- Vpliv na pitno vodo = prioriteta.- Strogo varstvo - brez izjem.- Vrtine za rabo vode (pitna voda):<ul style="list-style-type: none">- Nadzor nad izvedbo/merila; dovoljeno za lokalno prebivalstvo, kmetijstvo... (ne za vse dejavnosti).- Pravne podlage: za zavarovanja/zaščito območja → zastareli odloki - neučinkovito izvajanje.- Upravljanje naravnih vrednot državnega pomena naj se pravno uredi.- Javna stranišča/pasja stranišča - urediti/umestiti v prostor.- Ureditev območja zajetja (usmerjanje obiska - Peričnik).- Izvajanje vodenih ogledov znamenitosti v Triglavskem narodnem parku z namenom zmanjševanja onesnaževanja okolja iz naslova turizma.	15 točk
<p>Telekomunikacijska infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none">- Zagotovitev dobre pokritosti (4G/5G/optika) v naseljih.- Pokritost mobilnega signala.- Telekom: bistvena je zagotovitev dobre pokritosti s 4G ali 5G signalom in optiko v naseljih.	5 točk
<p>Energetska infrastruktura:</p> <ul style="list-style-type: none">- Potencial vodne energije:<ul style="list-style-type: none">- Premalo izrabljen.- Obnova obstoječih objektov.- Solarna energija:<ul style="list-style-type: none">- Samo za samooskrbo.- Ne samostoječe.- Vpliv na krajino, kulturno dediščino.- Olajšati/spodbujati rabo obnovljivih virov energije za gospodinjstva (les, sonce).- Sofinanciranje.	3 točke



Tematsko omizje REKREACIJSKE DEJAVNOSTI

Predlog, ideja ali priporočilo	Št. točk
1. Gorsko kolesarjenje (MTB) - ali omejiti ali urediti - aplikacija za gorske kolesarje s strani TNP - kje je dovoljeno → uporaba "heat-map" iz popularnih aplikacij za podlago. - jasna določitev dvonamenskih poti (planinstvo - gorsko kolesarjenje) - gorskokolesarska povezava Bohinj - Komna - Prehodci - Tolminka (Polog) - Smiselnost prepovedi kolesarjenja ob severni obali Bohinjskega jezera - Ureditev MTB poti - kombiniranje prevoz + ureditev <ul style="list-style-type: none"> - shuttle bus Mangart, Stol - ureditev prevoza iz Bovca - Aplikacije - kje da in kje ne → sodelovanje s PD za dvojno namembnost, obnovitev opuščeni poti. - E-kolesa → uporaba cest in vlak → Vinjeta? Financiranje in saniranje.	3 točke 2 točki 1 točka 4 točke
2. Promet/infrastruktura - spremljanje stanja - javni prevoz	6 točk
3. Zračni športi - jadralno padalstvo - štart in cilj znan - base jump - mirne cone - skoki z letal x - Loška stena - omejitev panoramskih helikopterskih preletov nad dolino Triglavskih jezer	2 točki 1 točka 2 točki
4. Presečna področja: Nosilna zmogljivost - zaznavanje in sprotno spremljanje oblik rekreacije - izdatnejše omejevanje prometa (avto, bus, kombiji ...) na območju parka, tudi 3. varstveno območje. - vpliv na socialna omrežja?	4 točke
5. Turno smučanje - ureditev turnosmučarskih področij	1 točka
Upravljanje soteskanja na vseh soteskah, kjer je izvajanje dovoljeno.	2 točki
Jasne in utemeljene naravovarstvene omejitve (ne lovske za npr. pohodništvo, turno smučanje)	1 točka
Ugotavljanje socialne nosilne zmogljivosti. Ugotavljanje okoljske nosilne zmogljivosti. Ugotavljanje nosilne zmogljivosti preobremenjenih planinskih poti.	/
Dovoljenje za več sotesk (Kozjak).	/
Omejitev (max.) števila plovil na Bohinjskem jezeru.	/
Drsanje na jezerih (ali to ni vodni šport?)	/
Pohodništvo/planinstvo: sanacija poti, dostop do izhodišč, števeci in nosilne zmogljivosti.	/



Upravljanje pred omejevanjem/popolnim. Omejevanje na najpomembnejših območjih → komunikacija + digital	/
---	---

Predloge, ideje in priporočila, ki so bili podani na forumu, bodo s strani služb JZ TNP preučeni pri pripravi osnutka NU TNP in po presoji vključeni v osnutek navedenega programskega dokumenta.

V zaključku foruma je predsednik Sveta JZ TNP povzel sprejete sklepe.

Predsednik Sveta JZ TNP se je zahvalil celotni ekipi, ki je forum vodila, predsedstvu foruma, direktorju JZ TNP, zaposlenim v JZ TNP ter vsem udeležencem 5. foruma zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka.

Za konec se je direktor JZ TNP zahvalil vsem udeležencem. Povedal je, da bo v okviru priprave NU TNP izveden še en forum, ki bo potekal na gorenjski strani in na katerega je povabil vse udeležene. Rekel je naj bomo ponosni na našo investicijo v naravo, saj nas z vsemi najvišjimi priznanji na mednarodni ravni postavlja ob bok parkom, kot so Yellowstone, Serengeti in Galápagos. Povedal je, da vsak narodni park nima vseh teh priznanj, je pa od nas odvisno, kako bomo izkoristili naravne danosti in kako bomo to situacijo izkoristili v našo prednost. Za konec je povedal, da se 10. in 11. člen ZTNP-1 že izvaja, kar pomeni, da se letno skoraj 6 milijonov evrov nameni parkovnim lokalnim skupnostim, trudil pa se bo tudi za razna druga in dodatna sredstva, da bo lahko kaj izvedenega za ljudi, za lokalne skupnosti in za naravo.

Forum se je zaključil ob 19.25 uri.

Zapisali:

mag. Špela Stojan

Vesna Stanič

(moderirana razprava)

Predsedstvo foruma:

Dušan Vučko,
Predsednik Sveta JZ TNP

Predstavnik zainteresirane javnosti:
Urška Mlekuž Vončina

Aleš Polanc

Mirka M. Vavčič

Aleš Polanc